

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний
Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
МЕТОДИКА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ
підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «МЕТОДИКА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ»
підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти

Розробник: кандидат географічних наук, доцент Поручинський В. І.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Алла ПОТАПОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії протокол № 7 від 13 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

Тарас ПОГРЕБСЬКИЙ

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	<i>A Освіта</i>	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4	<i>A4 Середня освіта</i>	Рік навчання 2-ий
	<i>A4.07 Середня освіта (Географія)</i>	Семестр - 3-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>	<i>Середня освіта (Географія)</i>	Лекції – 10 год.
	<i>Другий (магістерський) рівень вищої освіти</i>	Практичні (семінарські) - 14 год.
		Самостійна робота – 88 год.
		Консультації – 8 год.
		Форма контролю: <u>залік</u>

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Поручинський Володимир Іванович
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри економічної та соціальної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/Поручинський_Володимир_Іванович
Телефон	+3506785477
E-mail	poruchynsky.volodymyr@vnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожної середи 12.00–14.00, аудиторія С-620

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента

Силабус вибіркового освітнього компонента «Методика екологічного виховання» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти магістерського рівня вищої освіти.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Методика екологічного виховання» є формування у здобувачів освіти готовності до здійснення екологічного виховання учнів, що передбачає оволодіння методикою формування екологічної культури, відповідального ставлення до природи та розвиток навичок організації практичної природоохоронної діяльності в закладах освіти.

Основними **завданнями** освітнього компонента є: розкрити концептуальні засади, принципи та зміст екологічного виховання в умовах сталого розвитку; ознайомити з нормативно-правовою базою екологічної освіти та виховання в Україні та світі; опанувати різноманітні методи екологічного виховання; навчити здобувачів освіти розробляти сценарії позакласних виховних заходів: екологічних квестів, акцій, тренінгів та екскурсій; розвинути навички організації практичної роботи учнів: екологічний моніторинг, облаштування «екологічної стежки», озеленення територій, сортування відходів.

3. Soft Skills

- вміння ефективно спілкуватися з людьми;
- здатність співпрацювати з іншими для досягнення спільних цілей;

- здатність розпізнавати, розуміти та керувати емоціями – власними та інших людей;
- вміння генерувати нові ідеї та підходи;
- здатність аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані рішення;
- розуміння культурних особливостей, невербальної комунікації та вміння будувати діалог;
- вміння вести за собою, мотивувати та керувати групою;
- вміння дотримуватися дедлайнів, виконувати завдання якісно;
- здатність протидіяти стресам та зберігати спокій в складних ситуаціях;
- здатність до співпереживання, турботи та створення емоційного контакту навіть у віртуальному просторі;
- уміння аналізувати складні процеси, бачити причинно-наслідкові зв'язки та генерувати нестандартні ідеї;
- здатність ефективно справлятися зі стресом, адаптуватися до змін та відновлюватися після складних життєвих ситуацій.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи.	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Тема 1. Екологічне виховання у сучасній парадигмі освіти	22	2	2	-	18	ДС, РК, ІРС/10
Тема 2. Нормативно-правова база та зміст екологічного виховання	24	2	2	2	18	ДС, РК, ІРС/15
Тема 3. Традиційні та інноваційні методи еко-виховання	24	2	2	2	18	ДС, РК, ІРС/15
Тема 4. Ігрові технології в екологічному вихованні	26	2	4	2	18	ДС, РК, ІРС/15
Тема 5. Організація роботи на екологічній стежці	24	2	4	2	16	ДБ, ІРС/15
Види підсумкових робіт						Бал
Контрольна робота						Т/30
Всього годин/Балів	120	10	14	8	88	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

Тема змістового модуля	Тема для самостійного опрацювання	Види самостійної роботи
Тема 1	Аналіз екологічного змісту сучасних підручників	Повідомлення, презентація
Тема 2	Психологічний портрет «екологічної особистості»	Повідомлення,

		презентація
Тема 3	Кейс-метод в екологічному вихованні	Повідомлення, презентація
Тема 4	Проектна діяльність як засіб екологізації особистості	Повідомлення, презентація
Тема 5	Гейміфікація еко-звичок	Повідомлення, презентація
Тема 6	Проектування екологічної стежки	Повідомлення, презентація
Тема 7	Створення соціальної реклами (Еко-медіа)	Повідомлення, презентація
Тема 8	Цифровий інструментарій еко-вихователя	Повідомлення, презентація
Тема 9	Щоденник екологічних самоспостережень	Повідомлення, презентація
Тема 10	Естетико-етичне виховання засобами природи	Повідомлення, презентація

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;

- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;

- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;

- брати участь у контрольних заходах.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

- об'єктивне оцінювання результатів навчання. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до частини 4 статті 42 Закону України «Про освіту» основними видами порушення є: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; вплив у будь якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Роботи, у яких виявлено плагіат, так само як і однакові роботи різних здобувачів освіти, не оцінюються.

Перекладання – забороняється.

Цитування нормативно-правових актів, статистичної інформації під час виконання завдань не вважається плагіатом за умови наявності посилань.

Політика щодо дедлайнів та перекладання

Поточний контроль засвоєння матеріалу за темами освітнього компонента здійснюється під час проведення практичних занять згідно з розкладом.

Якщо здобувач освіти отримав бал за темою освітнього компонента менший за максимальний, він має право лише один раз повторно скласти поточний контроль за темою (усна відповідь та виконання завдань). Зараховується найвищий результат. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право на консультаціях, а також з використанням ресурсів електронного ОК на платформі Moodle, відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для усіх здобувачів освіти у визначений викладачем час. З графіком консультацій можна ознайомитися на кафедрі та на електронному ОК на платформі Moodle. Кінцевий термін перекладання та ліквідації заборгованості обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Оцінювання здійснюється відповідно до чинного Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.pdf>).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач за:

- поточну роботу з відповідних тем;
- виконання завдань з відповідних тем (під час аудиторного заняття та на платформі електронного ОК Moodle). Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до -50 %).

Неформальна освіта при викладанні ОК

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам освітнього компонента, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

У межах навчального року Університет може визнати результати навчання, набуті в

неформальній та/або інформальній освіті, в обсязі не більше як 10 % загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На магістерському рівні – не більше ніж 5 кредитів.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Завдання із усіх видів поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів. Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за контрольну роботу, яка проводиться у формі тестування (максимум – 30 балів) та виконання завдань на практичних роботах (максимум – 70 балів).

До контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу у т.ч. і матеріал самостійно, виконали практичні роботи. Контрольна робота проводиться у вигляді тестування, завдання якого обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання здобувачами освіти.

Семестровий залік виставляється за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента (дисципліни): один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

На залік виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Орієнтовні питання до заліку

1. Поняття екологічної культури, екологічної свідомості та екологічної етики як результату виховання.
2. Мета, завдання та принципи екологічного виховання в сучасній школі (концепція НУШ).
3. Нормативно-правове забезпечення екологічної освіти та виховання в Україні.
4. Взаємозв'язок екологічного виховання з іншими напрямками виховної роботи (патріотичним, моральним, естетичним).
5. Психологічні особливості формування екологічних цінностей у дітей молодшого шкільного віку.
6. Специфіка екологічного виховання підлітків: від спостереження до активної соціальної дії.
7. Роль вчителя як екологічного лідера та зразка еко-відповідальної поведінки.
8. Класифікація методів екологічного виховання (словесні, наочні, практичні, ігрові).
9. Методика проведення екологічної бесіди та дискусії на гострі природоохоронні теми.

10. Ігрові технології в еко-вихованні: рольові ігри, квести, дидактичне моделювання.
11. Проектна діяльність як провідна форма формування екологічної компетентності учнів.
12. Методика організації та проведення екологічних екскурсій у природу.
13. Створення та використання екологічної стежки як інтерактивного освітнього простору.
14. Організація масових екологічних заходів: акцій, марафонів, флешмобів, толок.
15. Використання мистецтва (літератури, музики, живопису) для емоційного занурення в екологічну проблематику.
16. Методика залучення учнів до практичної природоохоронної діяльності (сортування відходів, енергозбереження, озеленення).
17. Створення візуального екологічного контенту: соціальна реклама, плакати, цифрові сторітелінги.
18. Цифрові інструменти еко-виховання: мобільні додатки для вивчення природи та екологічні онлайн-тренажери.
19. Взаємодія школи, сім'ї та громади у питаннях екологічного виховання дитини.
20. Методика діагностики рівнів сформованості екологічної культури учнів (тести, спостереження, аналіз поведінки).
21. Організація екологічних гуртків та клубів у позаурочний час.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Не зараховано (необхідне перекладання)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Державний стандарт базової середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30 верес. 2020 р. № 898. URL: mon.gov.ua.
2. Концепція екологічної освіти в Україні : рішення Колегії Міністерства освіти і науки України від 20 груд. 2001 р. № 13/6-19. URL: zakon.rada.gov.ua.
3. Виховання екологічної культури школярів : метод. посіб. / за ред. С. В. Кириленко. Київ : Генеза, 2021. 144 с.
4. Екологічна освіта та виховання: теорія і практика : навч.-метод. посіб. / уклад. О. М. Микитюк. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 232 с.
5. Пустовіт Н. О. Екологічне виховання учнів основної школи у позакласній роботі : метод. посіб. Київ : Педагогічна думка, 2019. 112 с. URL: lib.iitta.gov.ua.
6. Методика організації проектної діяльності з екології в закладах загальної середньої освіти / за ред. В. В. Смирнова. Харків : Основа, 2022. 96 с.
7. Екологічна стежка як засіб формування екологічної компетентності учнів. *НУШ: онлайн-платформа*. URL: nush.com.ua.
8. Гейміфікація екологічної освіти: ігри, квести, симуляції. *Всеосвіта*. URL: vseosvita.ua.

9. Створення екологічного медіаконтенту в школі : практ. порадник для вчителя. *Освіторія. Медіа*. URL: osvitoria.media.

10. Мобільні додатки для вивчення довкілля: огляд та інструкції. *Цифрова освіта*. URL: osvita.diiia.gov.ua.